Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 4. decembra 2024*

(besedilo popravljeno s sklepom z dne 19. decembra 2024)

„Javni uslužbenci – Uradniki – Ocena – Ocenjevalno poročilo – Ocenjevalno obdobje 2021 – Zakonitost postopka – Načelo nepristranskosti“

V zadevi T-158/23,

Jean-Marc Colombani, stanujoč v Auderghemu (Belgija), ki ga zastopa N. de Montigny, odvetnik,

tožeča stranka,

proti

Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD), ki jo zastopajo R. Coesme, R. Spáč in S. Falek, agenti,

tožena stranka,

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi R. da Silva Passos, predsednik, I. Reine (poročevalka) in T. Pynnä, sodnici,

sodna tajnica: H. Eriksson, administratorka,

na podlagi pisnega dela postopka,

na podlagi obravnave z dne 2. maja 2024

izreka naslednjo

Sodbo

1 Tožeča stranka, Jean-Marc Colombani, s tožbo na podlagi člena 270 PDEU Splošnemu sodišču predlaga, naj ocenjevalno poročilo, ki je bilo v zvezi z njo sestavljeno za leto 2021 (v nadaljevanju: sporno ocenjevalno poročilo), razglasi za nično.

* Jezik postopka: francoščina.

Dejansko stanje

2 Tožeča stranka je uradnik Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) iz razreda AD 14. Pri Evropski komisiji se je zaposlil 1. maja 1990.

3 Tožeča stranka je od 1. januarja 2011 zasedala različna delovna mesta v ESZD. Med 22. junijem 2011 in 31. majem 2016 je opravljala naloge pomočnika izvršnega generalnega sekretarja ESZD, nato pa je od 1. junija 2016 do 31. decembra 2016 opravljala nalogo svetovanja v okviru generalnega sekretariata. Po imenovanju nove generalne sekretarke ESZD, 1. januarja 2017, je bil razporejen kot svetovalec pri enem od treh namestnikov generalnega sekretarja ESZD. Neposredni nadrejeni tožeče stranke je bil 1. maja 2020 zamenjan.

4 Tožeča stranka je 18. februarja 2021 na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi) vložila prošnjo za pomoč zaradi zatrjevanega psihičnega nadlegovanja v zvezi z njo, ki ga je pripisala štirim osebam, zlasti njenemu neposredno nadrejenemu. Navedena prošnja je bila z odločbo z dne 15. junija 2021 zavrnjena v delu, v katerem se je nanašala na ravnanja dveh zadevnih oseb. Nasprotno pa se je ESZD odločila začeti upravno preiskavo v zvezi s neposredno nadrejenim tožeče stranke in drugo osebo.

5 Postopek ocenjevanja za leto 2021 se je začel 2. februarja 2022. Tožeča stranka je v samooceni omenila prošnjo za pomoč zaradi psihičnega nadlegovanja, ki se je nanašala na njenega neposredno nadrejenega.

6 Tožeča stranka je v elektronskem sporočilu, naslovljenem na pisarno svojega nadrejenega, izrazila dvome o obstoju navzkrižja interesov v smislu člena 11a Kadrovskih predpisov, če bi navedeni nadrejeni vodil ocenjevanje.

7 Dialog v zvezi s postopkom ocenjevanja tožeče stranke za leto 2021 je 6. maja 2022 potekal po telefonu z njenim neposredno nadrejenim.

8 Nadrejeni tožeče stranke je kot ocenjevalec 2. junija 2022 podpisal ocenjevalno poročilo tožeče stranke. V tem poročilu je bila delovna uspešnost tožeče stranke ocenjena kot zadovoljiva. Vendar je bila v rubriki v zvezi z učinkovitostjo navedena ta presoja:

„Jean-Marc Colombani je aprila 2021 sprejel nove zadolžitve, ki zajemajo zlasti te prednostne naloge: (1) civilno-vojaško sodelovanje, (2) indijsko-pacifiško regijo, (3) strateško spremljanje s poudarkom na strateškem kompasu […]. Jean-Marc na moje obžalovanje ni opravil tretje prednostne naloge. Delo strateškega spremljanja kompasa bi koristno pripomoglo k pogajanjem, ki potekajo ločeno z državami članicami, glede na dovzetnost pogajanj za javno razpravo in rezultate raziskovalnih središč.“

9 Tožeča stranka se je istega dne pritožila zoper svojo oceno in predlagala, naj se postopek ocenjevanja v zvezi z njo prekine do izida upravnih preiskav v zvezi z zatrjevanimi dejanji nadlegovanja, ki so bile uvedene zlasti proti njenemu neposredno nadrejenemu. Tožeča stranka je podvomila o nepristranskosti svojega neposredno nadrejenega kot ocenjevalca, ker je bil zadnjenavedeni subjekt take preiskave.

10 Generalni sekretar ESZD je kot drugostopenjski ocenjevalec po razgovoru s tožečo stranko 28. junija 2022 potrdil oceno z dne 13. julija 2022, ki jo je pripravil neposredno nadrejeni tožeče stranke.

11 Tožeča stranka je 19. avgusta 2022 zoper izpodbijano ocenjevalno poročilo vložila pritožbo na podlagi člena 90(2) Kadrovskih predpisov.

12 Organ ESZD, pooblaščen za sklepanje pogodb o zaposlitvi, je 25. oktobra 2022 odločil, da brez nadaljnjih ukrepov konča upravno preiskavo zaradi zatrjevanih dejanj psihičnega nadlegovanja v delu, ki se nanaša na neposredno nadrejenega tožeče stranke.

13 20. decembra 2022 je bila sprejeta odločba o zavrnitvi pritožbe tožeče stranke.

Predlogi strank

14 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano ocenjevalno poročilo razglasi za nično;

– odločbo o zavrnitvi pritožbe po potrebi razglasi za nično;

– ESZD naloži plačilo stroškov.

15 ESZD Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

Predmet tožbe

16 Tožeča stranka z drugim tožbenim predlogom predlaga, naj se odločba o zavrnitvi pritožbe po potrebi razglasi za nično.

17 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da kadar odločba o zavrnitvi pritožbe nima samostojne vsebine, Splošno sodišče na podlagi predlogov, ki so formalno usmerjeni zoper to odločbo, odloča o aktu, zoper katerega je bila vložena pritožba (glej sodbo z dne 14. decembra 2017, RL/Sodišče Evropske unije, T-21/17, EU:T:2017:907, točka 26 in navedena sodna praksa).

18 V obravnavani zadevi odločba o zavrnitvi pritožbe nima samostojne vsebine, ker je z njo z odgovorom na očitke tožeče stranke v zvezi z njo zgolj potrjeno izpodbijano ocenjevalno poročilo in pojasnjena obrazložitev ESZD. Navedena odločba namreč na eni strani, tako kot drugostopenjski ocenjevalec, potrjuje neobstoj pristranskosti in navzkrižja interesov ocenjevalca tožeče stranke ter veljavnost pritožbenega postopka, na drugi strani pa oceno stopnje delovne uspešnosti tožeče stranke za leto 2021.

19 Zato je treba šteti, da je tožba usmerjena zoper izpodbijano ocenjevalno poročilo, katerega zakonitost je treba preučiti tudi ob upoštevanju obrazložitve iz odločbe o zavrnitvi pritožbe (glej v tem smislu sodbo z dne 9. novembra 2022, QM/Europol, T-164/21, EU:T:2022:695, točka 40 in navedena sodna praksa).

Utemeljenost

20 Tožeča stranka v utemeljitev tožbe navaja dva tožbena razloga, od katerih se prvi nanaša na kršitev pravil, ki se uporabljajo za ocenjevalni postopek, členov 11a, 12a in 24 Kadrovskih predpisov ter na neobstoj objektivnosti in nepristranskosti ocenjevalca, drugi pa na očitno napako pri presoji in zlorabo pooblastil.

21 V zvezi s prvim tožbenim razlogom je treba najprej ugotoviti, da se člen 24 Kadrovskih predpisov nanaša na obveznost uprave, da pomaga svojim uradnikom in uslužbencem, ki so med drugim podvrženi psihičnemu nadlegovanju. Predmet te tožbe pa je omejen na predlog za razglasitev ničnosti izpodbijanega ocenjevalnega poročila. Iz tega sledi, da predmet te tožbe ni predlog za razglasitev ničnosti akta v zvezi s prošnjo za pomoč, ki jo je vložila tožeča stranka. Zato je treba sklicevanje na navedeno določbo zavrniti kot brezpredmetno.

22 Po tem pojasnilu je ta tožbeni razlog razdeljen na dva dela, od katerih se prvi nanaša na neobstoj objektivnosti in nepristranskosti ocenjevalca tožeče stranke, drugi pa na kršitev pravil, ki se uporabljajo za ocenjevalni postopek.

23 Tožeča stranka v okviru prvega dela prvega tožbenega razloga opozarja, da v času sestave spornega ocenjevalnega poročila ni le vložila prošnje za pomoč v zvezi z dejanji nadlegovanja, ki naj bi jih storil njen neposredno nadrejeni, ampak se je uprava odločila, da zoper zadnjenavedenega začne upravno preiskavo, ki ob sprejetju navedenega poročila ni bila končana. V takih okoliščinah naj ne bi bilo verjetno, da bi njen neposredno nadrejeni, na katerega se nanaša navedena preiskava, ostal nevtralen in nepristranski do tožeče stranke.

24 Tožeča stranka trdi, da ji je med ocenjevalnim razgovorom s svojim neposredno nadrejenim ta očital, da proti njemu vodi postopek. Tako naj bi morala ESZD šteti, da njen neposredno nadrejeni v razmerju do nje ni bil niti objektivno niti subjektivno nepristranski, in imenovati drugega ocenjevalca za ocenjevalno obdobje za leto 2021, kot naj bi to omogočal Sklep generalnega sekretarja ESZD ADMIN(2022) 3 z dne 24. januarja 2022 o sprejetju splošnih določb za izvajanje člena 43 in člena 44(1) Kadrovskih predpisov o ocenjevalnih poročilih za uradnike in začasne uslužbence.

25 Tožeča stranka meni, da ESZD ne bi smela na običajen način nadaljevati postopka ocenjevanja in bi lahko imenovala drugega ocenjevalca ali prekinila postopek ocenjevanja.

26 Tožeča stranka ugotavlja, da je bil njen neposredno nadrejeni v položaju navzkrižja interesov v smislu člena 11a Kadrovskih predpisov.

27 ESZD trdi, da v skladu s sodno prakso dejstvo, da sta bili obravnava prošnje za pomoč, ki jo je vložila tožeča stranka, in s tem povezana upravna preiskava opravljeni med postopkom ocenjevanja, ne pomeni, da je bil neposredno nadrejeni tožeče stranke pristranski ali da je bil v položaju navzkrižja interesov. Tako naj bi se z odvzemom funkcije ocenjevalca nadrejenemu tožeči stranki ali s prekinitvijo postopka ocenjevanja poseglo v domnevo nepristranskosti in nedolžnosti ter prejudicirali rezultati preiskave, uvedene na podlagi prošnje tožeče stranke za pomoč. Poleg tega naj prekinitev postopka ocenjevanja glede na sodno prakso in veljavna pravila Kadrovskih predpisov ter Sklepa ADMIN(2022) 3 ne bi bila niti predvidena niti primerna.

28 ESZD ugotavlja, da v upravni preiskavi v zvezi z neposredno nadrejenim tožeče stranke nikakor ni bilo ugotovljeno, da so trditve o psihičnem nadlegovanju, ki jih je navedla tožeča stranka, resnične.

29 ESZD iz tega sklepa, da ocena tožeče stranke, ki jo je njen neposredno nadrejeni opravil v okviru zadevnega ocenjevalnega obdobja, ne pomeni kršitve zahteve po nepristranskosti in nadrejenega ne postavlja v položaj navzkrižja interesov, kar naj bi izhajalo tudi iz njegovih presoj, navedenih v spornem ocenjevalnem poročilu. Poleg obstoja prošnje za pomoč, ki se obravnava, in upravne preiskave, ki se nanaša na nadrejenega tožeče stranke, naj ta namreč ne bi navedla nobenega drugega elementa, ki bi lahko pomenil kršitev zahteve po nepristranskosti in obveznosti iz člena 11a Kadrovskih predpisov. Tožeča stranka naj bi navedla bodisi elemente, ki so bili zavrnjeni med upravno preiskavo, bodisi ravnanja svojega nadrejenega, ki jih ni utemeljila.

30 V obravnavani zadevi je treba najprej opozoriti, da je navzkrižje interesov le različica pristranskosti, saj zahteva po nepristranskosti zajema vse okoliščine, ki jih mora uradnik ali uslužbenec, ki mora odločiti o zadevi, smiselno razumeti tako, da lahko tretje osebe posumijo na vplivanje na njegovo neodvisnost (glej sodbo z dne 10. februarja 2021, Spadafora/Komisija, T-130/19, neobjavljena, EU:T:2021:74, točka 99 in navedena sodna praksa).

31 V zvezi s tem je treba opozoriti, da dolžnost nepristranskosti uradnikov ureja člen 11, prvi odstavek, Kadrovskih predpisov, na podlagi katerega uradnik izpolnjuje svoje naloge objektivno in nepristransko.

32 Poudariti je treba tudi, da morajo institucije, organi, uradi in agencije Evropske unije spoštovati temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravo Unije, med katerimi je pravica do dobrega upravljanja, določena v členu 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (glej sodbo z dne 3. decembra 2019, Pethke/EUIPO, T-808/17, EU:T:2019:832, točka 43 in navedena sodna praksa).

33 Člen 41(1) Listine o temeljnih pravicah med drugim določa, da ima vsaka oseba pravico, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njene zadeve obravnavajo nepristransko.

34 Iz ustaljene sodne prakse je razvidno, da morajo te institucije, organi, uradi in agencije spoštovati oba vidika zahteve po nepristranskosti, ki sta na eni strani subjektivna nepristranskost, v skladu s katero noben uslužbenec zadevne institucije ne sme biti pristranski in ne sme imeti osebnih predsodkov, ter na drugi strani objektivna nepristranskost, v skladu s katero mora ta institucija zagotoviti zadostna jamstva, da se izključi vsak upravičen dvom o morebitnem predsodku (glej sodbo z dne 25. februarja 2021, Dalli/Komisija, C-615/P, EU:C:2014:133, točka 112 in navedena sodna praksa). V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, da se za dokazovanje, da organizacija upravnega postopka ne zagotavlja zadostnih jamstev, da bi se izključil vsak upravičen dvom glede morebitnih predsodkov, ne zahteva, da se ugotovi obstoj pomanjkanja nepristranskosti. Zadostuje, da v zvezi s tem obstaja upravičen dvom in da ga ni mogoče odpraviti (sodbi z dne 27. marca 2019, August Wolff in Remedia/Komisija, C-680/16 P, EU:C:2019:257, točka 37, in z dne 21. oktobra 2021, Parlament/UZ, C-894/19 P, EU:C:2021:863, točka 54).

35 Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba preučiti prvi del prvega tožbenega razloga.

36 V obravnavani zadevi se tožeča stranka sklicuje na subjektivno in objektivno nepristranskost njenega neposredno nadrejenega, ki deluje kot ocenjevalec.

37 Natančneje, kar zadeva objektivno nepristranskost njenega neposredno nadrejenega, se tožeča stranka opira na upravno preiskavo, ki še vedno poteka zoper navedenega nadrejenega v času postopka ocenjevanja.

38 V zvezi s tem, kot navaja ESZD, mora organ institucije za imenovanja v skladu z ustaljeno sodno prakso, kadar mu je na podlagi člena 90(1) Kadrovskih predpisov predložena prošnja za pomoč v smislu člena 24 navedenih predpisov, med drugim izvesti upravno preiskavo, če uradnik, ki od svoje institucije zahteva varstvo, predloži *prima facie* dokaz o resničnosti napadov, katerih žrtev naj bi bil, za ugotovitev dejstev, na katerih temelji pritožba, v sodelovanju z njenim vlagateljem (sodbi z dne 24. aprila 2017, HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, točka 46, in z dne 13. julija 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, točka 97).

39 Zato je ESZD 15. junija 2021 z odločitvijo, da začne upravno preiskavo v zvezi z neposredno nadrejenim tožeče stranke, menila, da je tožeča stranka predložila *prima facie* dokaz proti svojemu nadrejenemu.

40 Tak položaj pa lahko pri tretjih osebah vzbudi upravičen dvom o morebitnem predsodku neposredno nadrejenega tožeče stranke v okviru izvajanja njegovih nalog ocenjevalca tožeče stranke.

41 V okoliščinah, kakršne so te v obravnavani zadevi, se ESZD ne more sklicevati na domnevo nepristranskosti v korist neposredno nadrejenega tožeče stranke. Prav tako se ne more sklicevati na sodno prakso, v skladu s katero dejstvo, da je uradnik vložil pritožbo zaradi nadlegovanja zoper uradnika, ki mora presojati njegovo poklicno delo, samo po sebi ne more omajati nepristranskosti osebe, na katero se nanaša pritožba (glej sodbo z dne 8. novembra 2018, QB/ECB, T-827/16, EU:T:2018:756, točka 94 in navedena sodna praksa; sodba z dne 20. oktobra 2021, ZU/Komisija, T-671/18 in T-140/19, neobjavljena, EU:T:2021:715, točka 207). Kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 34 zgoraj, v zvezi s kršitvijo obveznosti objektivne nepristranskosti namreč ni treba dokazati obstoja pomanjkanja nepristranskosti. V zvezi s tem zadostuje, da obstaja upravičen dvom in da ga ni mogoče ovreči. Zato trditev, s katerimi se želi dokazati neobstoj subjektivne nepristranskosti neposredno nadrejenega tožeče stranke, ni mogoče sprejeti. Poleg tega je v obravnavani zadevi ESZD poleg tega, da je tožeča stranka vložila pritožbo, začela tudi upravno preiskavo.

42 Kot je razvidno iz točke 4 zgoraj, je tožeča stranka 18. februarja 2021 vložila prošnjo za pomoč na podlagi člena 24 Kadrovskih predpisov. Kot pa je navedeno v točki 5 zgoraj, se je postopek ocenjevanja stopnje delovne uspešnosti tožeče stranke za leto 2021 začel 2. februarja 2022, to je skoraj eno leto po vložitvi navedene prošnje. Poleg tega se je 15. junija 2021 začela upravna preiskava zaradi zatrjevanih dejanj psihičnega nadlegovanja v zvezi z neposredno nadrejenim tožeče stranke. Zato je imela ESZD na voljo dovolj časa za sprejetje ustreznih ukrepov, da bi se izognila vsakršnemu tveganju pomanjkanja objektivne nepristranskosti v razmerju do neposredno nadrejenega tožeče stranke kot ocenjevalca zadnjenavedene.

43 Poleg tega v času, ko je potekal razgovor med tožečo stranko in njenim nadrejenim kot ocenjevalcem, to je 6. maja 2022, ki je potekal pred ocenjevalnim poročilom, in v času, ko je tožeča stranka to poročilo podpisala, to je 2. junija 2022, izid upravne preiskave, navedene v točki 42 zgoraj, še ni bil znan, saj je bila ta preiskava končana šele 25. oktobra 2022 (glej točko 12 zgoraj). Res je, da je bila navedena upravna preiskava ustavljena, vendar ta rezultat preiskave v času ocenjevanja ni bil znan.

44 V takih okoliščinah tožeča stranka utemeljeno trdi, da ESZD postopka ocenjevanja v zvezi z ocenjevalnim obdobjem 2021 ni organizirala tako, da bi ji zagotovila zadostna jamstva glede objektivne nepristranskosti ocenjevalca.

45 Vendar se lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso akt razglasi za ničen zaradi postopkovne nepravilnosti le, če bi bil lahko v primeru neobstoja te nepravilnosti izid postopka drugačen (glej sodbo z dne 20. oktobra 2021, Kerstens/Komisija, T-220/20, EU:T:2021:716, točka 44 in navedena sodna praksa).

46 V okviru te preučitve je treba upoštevati vse okoliščine zadeve ter zlasti naravo očitkov in obseg postopkovnih nepravilnosti, storjenih glede na jamstva, ki jih je uradnik lahko dobil (glej sodbo z dne 20. oktobra 2021, Kerstens/Komisija, T-220/20, EU:T:2021:716, točka 45 in navedena sodna praksa).

47 V obravnavani zadevi ugotovljena nepravilnost, in sicer pomanjkanje objektivne nepristranskosti neposredno nadrejenega tožeče stranke kot ocenjevalca, v smislu sodne prakse, navedene v točki 45 zgoraj, pomeni, da neposredno nadrejeni tožeče stranke ne izpolnjuje merila nepristranskosti, da bi v zvezi z njo prevzel vlogo ocenjevalca. Kot je namreč razvidno iz točke 40 zgoraj, je ocena delovne uspešnosti tožeče stranke, podana od njenega neposredno nadrejenega pred koncem postopka v zvezi z zatrjevanim psihičnim nadlegovanjem zoper njo, pri tretjih osebah lahko vzbudila upravičen dvom o morebitnem predsodku.

48 V zvezi s tem je treba opozoriti, da imajo v skladu s sodno prakso ocenjevalci najširše polje proste presoje pri ocenjevanju dela oseb, ki jih morajo oceniti, in da sodišče ni pristojno za nadzor utemeljenosti te presoje, ki vsebuje zapletene vrednostne ocene, ki po svoji naravi ne morejo biti predmet objektivnega preverjanja, razen v primeru očitne napake (glej sodbo z dne 23. septembra 2020, VE/ESMA, T-77/18 in T-567/18, neobjavljena, EU:T:2020:420, točka 90 in navedena sodna praksa; sodba z dne 13. julija 2022, TL/Komisija, T-677/21, neobjavljena, EU:T:2022:456, točka 38).

49 V teh okoliščinah ob upoštevanju najširše diskrecijske pravice, ki jo imajo ocenjevalci, ni mogoče izključiti, da bi bil izid zadevnega ocenjevalnega postopka lahko drugačen, če ne bi bilo ugotovljene nepravilnosti, in sicer neobstoja objektivne nepristranskosti neposrednega nadrejenega tožeče stranke, ki deluje kot ocenjevalec, zlasti če bi naloge ocenjevalca opravljala druga oseba.

50 Glede na navedeno je treba prvemu delu prvega tožbenega razloga ugoditi.

51 Zato je treba sporno ocenjevalno poročilo razglasiti za nično, ne da bi bilo treba preučiti drugi del prvega tožbenega razloga in drugi tožbeni razlog, ki ju je navedla tožeča stranka, ter dopustnost dokazov, ki jih je ESZD predložila v odgovor na ukrepe procesnega vodstva, ki jih je sprejelo Splošno sodišče.

Stroški

52 V skladu s členom 134(1) Poslovnika Splošnega sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

53 Ker ESZD ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

razsodilo:

1. Ocenjevalno poročilo Jean-Marca Colombanija za leto 2021 se razglasi za nično.

2. Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD) se naloži plačilo stroškov.

da Silva Passos Reine Pynnä

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 4. decembra 2024.

Podpisi